SOK-YHTYMÄN TILINPÄÄTÖSTIEDOTE
1.1. – 31.12.2003

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Kaupan yleinen toimintaympäristö 2003

Maailmantalouden kasvu voimistui vuoden 2003 aikana. Kansainvälisten jännitteiden vähentyminen ja eri maissa toteutettu elvyttävä talouspolitiikka voimistivat maailmantalouden kasvua vuoden jälkipuoliskolla. Talouden kasvun painottuminen loppuvuodelle antaa viitteitä talouskasvun voimistumisesta vuoden 2004 aikana. Kasvu nopeutui etenkin Yhdysvalloissa ja Aasiassa. Euroalueella kasvun käynnistyminen on ollut hitaampaa. Euroalue on ollut käytännössä taantumassa, mutta viime vuoden kolmannella vuosineljänneksellä talous kääntyi hitaaseen kasvuun.

Suomen bruttokansantuotteen kasvu oli tammi–syyskuussa 1,5 prosenttia. Kansantalouden tuotantoa on ylläpitänyt ja lisännyt kotitalouksien kulutus. Investoinnit ovat jääneet edellisen vuoden alapuolelle ja teollisuustuotannon volyymin vuosimuutos jäänee vain 0,7 prosenttiin. Ulkomaankaupan kehitys on ollut vaatimatonta sekä viennin että tuonnin suhteen. Vientihintojen lasku on ollut suurempaa kuin viennin määrällinen kasvu. Tavaraviennin arvon kehitys jäi lievästi negatiiviseksi lokakuun loppuun mennessä. Syys–lokakuun vientiluvut olivat kuitenkin merkittävästi odotuksia ja edellistä vuotta paremmat. Työllisyys heikkeni lievästi vuonna 2003.

Kuluttajien luottamus omaan talouteensa on pysynyt hyvällä tasolla ja jopa parantunut lievästi. Luottamus omaan talouteen on selvästi paremmalla tasolla kuin luottamus Suomen talouteen. Työttömyyden suhteen kuluttajat ovat pessimistisiä. Teollisuuden luottamus tulevaisuuteen parani vuoden aikana. Luottamus on edelleen pitkäaikaisen keskiarvon alapuolella. Yksityisen kulutuksen kasvu säilyi hyvällä tasolla. Kolmen vuosineljänneksen kulutuksen arvon kasvu oli 5,5 prosenttia. Kestokulutustavaroiden voimakasta yli 13 prosentin kulutuksen kasvua tammi–syyskuussa tuki koko vuoden matalana pysynyt korkotaso. Puolikestävien kulutustavaroiden kasvuprosentti oli 3,6 ja lyhytikäisten tavaroiden 6,8. Palveluiden kulutuksen kasvu oli 3,4 prosenttia.

Vuoden 2003 keskimääräinen inflaatio oli 0,9 prosenttia. Elintarvikkeiden, ennen kaikkea vihannesten ja maitotaloustuotteiden kallistuminen nosti kuluttajahintoja eniten, 0,3 prosenttiyksikköä. Sähkön hinnan nousu vaikutti inflaatioon 0,2 prosenttiyksikköä ja ravintolahintojen sekä terveydenhoidon kallistuminen lähes saman verran. Inflaatiota hillitsi eniten korkojen lasku, 0,6 prosenttiyksikköä ja henkilöautojen halpeneminen 0,3 prosenttiyksikköä.

Vähittäiskaupan myynti voimistui vuoden varrella lähinnä autokaupan vilkastumisen johdosta. Tilastokeskuksen mukaan vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi tammi–marraskuussa 4,1 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Autokaupan kasvu oli samana aikana 14,5 prosenttia. Uusia henkilöautoja myytiin 26 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kodinkoneiden kaupassa päästiin yli kymmenen prosentin lisäykseen lokakuun loppuun mennessä. Rautakaupassa kasvua oli 9,4 prosenttia. Päivittäistavarakaupan myynnin kasvun arvioidaan olevan vajaa 3 prosenttia.

Maatalouskaupan arvo pysyi Suomessa entisellä tasollaan ollen noin 1,9 miljardia euroa. Maatiloilla käytettävien tuotantopanosten kauppa säilyi lähes ennallaan, ainoastaan teollisten rehujen kokonaismarkkinat kasvoivat hieman. Traktorikaupassa kokonaismarkkinat kasvoivat 5 prosenttia, sen sijaan maataloustyökonekauppa pysyi edellisvuosien tasolla. Maassa korjatusta 3,8 mrd. kilon viljasadosta tulee kauppaan noin puolet.

Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin 13,8 miljoonaa kertaa viime vuoden lokakuun loppuun mennessä. Yöpymisten määrä oli kaksi prosenttia pienempi kuin edeltävänä vuonna. Hotellien käyttöaste laski lievästi ja oli 48,6 prosenttia. Ravintola-alalla myynnin kasvua kertyi vain hieman.

Konsernirakenteen muutokset

Katsauskauden muutokset

Vuoden 2003 alussa SOK perusti North European Oil Trade Oy:n, jonka tehtävänä on hankkia keskitetysti polttonesteitä S-ryhmän ABC-liikennemyymälä- ja automaattiasemaketjulle. SOK myi yhtiöstä huhtikuun lopussa 34 prosentin omistusosuuden polttonesteiden tukkukauppaa harjoittavalle Greeni Oy:lle.

SOK:n kaksi kiinteistötytäryhtiötä myi helmikuussa Osuuskauppa Hämeenmaan toimialueella sijaitsevat liikekiinteistönsä Osuuskauppa Hämeenmaalle, joka harjoittaa niissä liiketoimintaa.

SOK myi maaliskuussa Helsingin Jollaksessa rakennustonttimaata omistavan tytäryhtiön osakekannan rakennusyhtiölle. Omistukseen jäävien ranta-alueiden omistamista varten perustettiin kiinteistötytäryhtiö.

SOK myi vuoden alkupuolella Nurmeksessa, Raisiossa ja Tampereella sijaitsevien kiinteistöosakkuusyhtiöidensä osakkeet. Kesäkuussa SOK myi Valkeakoskella sijaitsevan kiinteistöosakkuusyhtiönsä osakkeet Pirkanmaan Osuuskaupalle, joka harjoittaa yhtiön tiloissa liiketoimintaa.

Hankkija-Maatalous Oy hankki huhtikuussa logistiikkayhtiö Movere Oy:stä apporttina osuuden, jolla se tuli yhtiön osakkaaksi tasaosuuksin yhdessä Suomen Rehu Oy:n ja Kemira Grow How Oy:n kanssa.

Merikampin Hotelli Oy, jonka Helsingissä harjoittama hotelliliiketoiminta on yhdistetty Sokotel Oy:öön, purettiin toukokuussa. Kesäkuun lopussa purettiin Tallinnassa tavaratalotoimintaa harjoittanut Tenco Eesti AS.

Hankkija-Maatalous Oy osti kesäkuussa Baltiassa maatalouskauppaa harjoittavan Agribalt Oy:n 50 prosentin omistusosuuden Lännen Tehtaat Oyj -konsernilta. Kaupan jälkeen Hankkija-Maatalous Oy omistaa 1.7.2003 alkaen Agribalt Oy:n osakekannan kokonaan.

Kesäkuussa tehdyllä kaupalla Tallinnassa toimivan Hotelli Virun liiketoiminnat siirtyivät syyskuusta alkaen SOK:n perustamalle virolaiselle tytäryhtiölleen AS Sokotelille.

SOK osti elokuussa rahahuoltoyhtiö Rekla Oy:n liiketoiminnan ja kiinteistön perustettujen yhtiöiden lukuun. Yhtiö tuottaa rahanlaskentapalveluja S-ryhmän yrityksille.

Elokuussa purettiin kolme kiinteistötytäryhtiötä ja Kuusinen Oy sulautui SOK:hon. Yhtiöiden toiminta on loppunut vuonna 2002.

Kiinteistö Oy Asematie 8:sta tuli syyskuussa tehdyllä osakekaupalla SOK:n osakkuusyhtiö. Yhtiön osakkeiden hankinta liittyy yhteistyössä HOK Liiketoiminta Oy:n kanssa toteutettavaan Tikkurilan Prisman laajennushankkeeseen.

SOK ja HOK perustivat lokakuun lopussa Uudenmaan ABC Oy:n kehittämään liikennemyymäläkauppaa HOK-Elannon toimialueella.

Maan Auto Oy perusti lokakuun alussa Hämeen Leijona Auto Oy:n. Yhtiö harjoittaa autojen vähittäiskauppaliiketoimintaa Hämeenlinnassa ja Lahdessa. Joulukuussa Maan Auto Oy osti Oy Motortrans Ab:n koko osakekannan. Yhtiö harjoittaa autojen maahantuontihuoltoa ja lisävarustelutoimintaa sekä transito-kauppaan liittyvää kunnostustoimintaa Hangossa.

Katsauskauden jälkeiset muutokset

Vuoden alussa tehdyillä kaupoilla Porin Sokoksen liiketoiminta siirtyi Satakunnan Osuuskaupalle ja Sokotel Oy:n harjoittama Sokos Hotel Vaasan Vaakunan liiketoiminta Osuuskauppa KPO:lle.

Uuden ryhmäpoikkeusasetuksen astuttua voimaan Automobiles Peugeot edellyttää, että kaikissa Euroopan Unionin jäsenmaissa Peugeot-autojen maahantuontia ja vähittäiskauppaa on harjoitettava erillisissä yhtiöissä. Alkuvuodesta Maan Auto Oy:n, Virossa toimivan Kommest Auto AS:n ja Latviassa toimivan Lauva Auto A/S:n vähittäiskauppatoiminnot siirtyvät ao. yhtiöiden tätä varten perustetuille tytäryhtiöille.

Kulutustavaroiden verkkokaupasta Netista.comissa luovutaan maalis–huhtikuun vaihteessa ja käynnistetään asteittain tuotteiden verkkokauppa Sokos.fi -palvelussa.

Liikevaihto

SOK-yhtymän liikevaihto oli 3 112 milj. euroa, jossa oli lisäystä 3,8 prosenttia edellisen vuoden arvoon verrattuna. Autokaupan liikevaihdon kasvu oli merkittävä sekä Suomessa että Virossa toimivissa autokaupan yhtiöissä. Merkittävästi kasvoi myös Tallinnan Prisma-liiketoiminnan liikevaihto. SOK:n liikevaihtoon ei ole sisällytetty osakkuusyhtiö Inex Partners Oy:n SOK:n kautta tapahtuvaa OVT-laskutusta.

SOK-yhtymän liikevaihto toimialoittain

	Milj. € 1.1.-31.12. 2003	Milj. € 1.1.-31.12. 2002	±Ed.v. %
Maatalous- ja rautakauppa	**770**	768	0,3
Hotellit ja ravintolat	**168**	160	4,8
Autokauppa	**341**	284	20,1
Sokokset	**134**	126	6,0
Marketkauppa	**53**	32	64,6
Käyttötavarahankinta	**425**	408	4,1
OVT-laskutus	**1 212**	1 211	0,1
Kiinteistö-, vuokraus- ja muu palvelutoiminta	**195**	187	4,4
Myyty ja lopetettu liiketoiminta	**0**	5	
Eliminoinnit	**-186**	-184	1,5
Yhteensä	**3 112**	2 998	3,8

Maatalous- ja rautakaupan yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 0,3 prosenttia. Hankkija-Maatalous Oy:n liikevaihto vuonna 2003 oli 686 milj. euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 0,3 prosenttia. Myynnin kehitys eri tuoteryhmissä oli epäyhtenäinen. Voimakkaimmin kasvoi öljy- ja rautakauppatuotteiden kauppa. Vilja- ja siemenkaupan tuoteryhmien myynti oli aikaisempia vuosia alhaisempi.

SOK-yhtymässä hotelli- ja ravintolatoimintaa harjoittavan Sokotel Oy:n liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 2,2 prosenttia. Kasvua lisäsivät toteutuneet verkostomuutokset. Vertailukelpoinen liikevaihdon kehitys oli kuitenkin hieman edellistä vuotta pienempi. Tähän vaikutti lähinnä ravintolaliikevaihdon lasku ympäri Suomen sekä Radisson SAS -ketjun vertailukelpoisen liikevaihdon lasku pääkaupunkiseudulla ja Oulussa. Radisson SAS-ketjun liikevaihdosta suuri osa kertyy ulkomaisesta liikematkustuksesta, jonka kehitys on ollut laskussa vuodesta 2001 lähtien. Liikevaihdon laskusta huolimatta yhtiön liiketoiminnan tehokkuus parani myyntikatteen, henkilöstötehokkuuden ja kustannuskontrollin myötä. Yhtiön hotellien käyttöaste ja huonetuotto pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla ylittäen valtakunnan keskiarvot selvästi. Yhtiön hotellien lukumäärä pysyi ennallaan kun Radisson SAS -ketjuun liitetty Radisson SAS Seaside -hotelli avattiin alkuvuodesta ja Radisson SAS Hesperia -hotelli suljettiin marraskuun lopussa.

Yhtymän autokaupan liikevaihto kasvoi 20,1 prosenttia vuoden 2002 arvoon verrattuna. Liikevaihto kasvoi hyvin sekä Suomessa että Virossa toimivissa autokaupan yksiköissä. Latviassa toimivan autokaupan yksikön liikevaihto sen sijaan laski hieman. Vuoden 2003 alussa aloitettiin autojen maahantuonti Venäjällä AS Kommest Auton tytäryhtiön lukuun. Maan Auto Oy:n maahantuomien Peugeot-henkilöautojen markkinaosuus kasvoi 6,6 prosentista 6,7 prosenttiin sekä Peugeot-pakettiautojen 5,1 prosentista 5,3 prosenttiin. Liikevaihto Viron, Latvian ja Venäjän auto-

kauppayhtiöissä oli yhteensä 86 milj. euroa. Yhtiöiden liikevaihdon kasvu oli 23,4 prosenttia. Yhtiöiden edustaman Peugeotin markkinaosuus laski hieman Virossa ja Latviassa ollen Virossa 12,2 prosenttia ja Latviassa 8,8 prosenttia.

SOK-yhtymä harjoitti Sokos-liiketoimintaa SOK:n ja alueosuuskauppojen yhteisesti omistamissa yhtiöissä Helsingissä, Tapiolassa sekä Turussa, Porissa ja Tampereella. Vuoden aikana tehtiin päätös Porin Sokos Oy:n liiketoiminnan myynnistä Satakunnan Osuuskaupalle 1.1.2004. Yhtiöiden liikevaihdon kehitys oli 6,0 prosenttia, mikä oli suunnitellun mukainen ja alan yleistä kehitystä parempi.

Tulos

SOK-yhtymän ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 51,8 milj. euroa. Edellisenä vuonna vastaava tulos oli 55,2 milj. euroa. Em. tulos sisältää liiketoiminnan muut tuotot, osuuden osakkuusyhtiöiden tuloksista, arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja sijoituksista sekä niiden palautukset ja pakollisten varausten muutoksen. SOK-yhtymän operatiivinen tulos, joka ei sisällä edellä lueteltuja eriä, oli edellistä vuotta parempi. Yhtymän sijoitetun pääoman tuotto oli 6,9 prosenttia (8,4 % ed.v.).

Ylijäämän ennen satunnaiseriä alentumiseen vaikutti merkittävimmin osuus osakkuusyritysten tuloksista, joka pieneni 9,6 milj. euroa. Pienennyksen aiheutti lähes yksinomaan Inex Partners Oy:n edellisvuonna saama myyntivoitto Meira Oy:n liiketoiminnan myynnistä.

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä olivat lähinnä arvonalentumisia rakennuksista ja rakennelmista.

SOK-yhtymän nettorahoituskulut olivat positiiviset kuten edellisenäkin vuonna ja 5,2 milj. euroa edellistä vuotta suuremmat.

Maatalous- ja rautakaupan liikevoitto oli budjetoidulla tasolla, jonkin verran edellistä vuotta heikompi mutta kohtuullisella tasolla. Hotelli- ja ravintolatoimialan liikevoitto oli budjetoitua heikompi ja hieman edellistä vuotta pienempi. Autokaupan liikevoitto oli budjetoitua ja edellistä vuotta parempi. Sokos-yhtiöiden yhteenlaskettu liiketulos oli suunniteltua ja edellistä vuotta pienempi. Kiinteistötoimintojen ja muun palvelutoiminnan liikevoitto oli budjetoitua ja edellistä vuotta parempi.

SOK-yhtymän liikevoitto toimialoittain

	Milj. € **1.1.-31.12.** **2003**	Milj. € 1.1.-31.12. 2002
Maatalous- ja rautakauppa	**9,1**	9,7
Hotellit ja ravintolat	**9,9** *)	11,6
Autokauppa	**8,5**	4,1
Sokokset	**-0,5**	-0,3
Marketkauppa	**0,1**	-0,6
Käyttötavarahankinta	**-0,1**	3,7
OVT-laskutus	**0,5**	0,3
Kiinteistö-, vuokraus- ja muu palvelutoiminta	**17,8**	12,6
Myyty ja lopetettu liiketoiminta	**0,0**	-0,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	**2,1**	11,7
Eliminoinnit	**-1,0**	2,7
Yhteensä	**46,4**	55,0

*) Ei sisällä konsernin sisäisen liikearvon kertaluonteisia poistoja.

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta merkittäviä palveluita ovat lisäksi hankintapalvelut, vuokrauspalvelut ja teollisuuden suoraan ketjuyksiköille toimittamien tavaroiden valikoima- ja laskutuspalvelut. Valtakunnallisten ja alueellisten tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajien palvelutarjontaa S-ryhmässä tehtyjen päätösten mukaisesti. Lisäksi SOK harjoittaa market- ja autokauppaa sekä maatalouskauppaa tytäryhtiöidensä kautta Baltian alueella.

SOK:n liikevaihto oli 1 693 milj. euroa ja siinä oli lisäystä 1,5 prosenttia edellisen vuoden arvoon verrattuna. SOK:n ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 28 milj. euroa, edellisenä vuonna ylijäämä oli 4 milj. euroa. Ylijäämän paraneminen aiheutui pääasiassa positiivisten nettorahoituskulujen kasvusta.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät vuokrat ovat pääosin SOK-yhtymän tai muille S-ryhmän yrityksille edelleen vuokrattujen tilojen vuokrakuluja.

Investoinnit ja käyttöomaisuuden myynnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 56 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit viime vuonna olivat Hotelli Virun liiketoiminnan osto sekä Radisson SAS Seaside:n ja Sokos Hotel Helsingin tilojen parannuskorjaukset. Lisäksi investointeja kohdistettiin eri liiketoimintojen palvelutiloihin sekä jatkettiin liiketoimintoja palvelevien tietojärjestelmähankkeiden toteuttamista.

Pysyvien vastaavien ja liiketoimintojen myynnit olivat vastaavasti 25 milj. euroa. Suurimmat kohteet olivat Helsingin Jollaksesta myyty rakennusmaa sekä Valkeakosken liikekeskuksen kiinteistöjen myynti Pirkanmaan Osuuskaupalle.

Rahoitus

Euroalueen lyhyet korot laskivat vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta lasku tasaantui loppuvuoden aikana ja ne päätyivät selvästi edellisvuotta alemmalle tasolle. Pitkien korkojen yli vuoden jatkunut lasku päättyi kesäkuussa ja ne kääntyivät nousuun päätyen vuoden lopussa lähes edellisen vuodenvaihteen tasolle.

SOK-yhtymän rahoituslaskelman mukainen kassavirta ennen rahoituseriä oli 55,8 milj. euroa positiivinen.

SOK-yhtymän maksuvalmius pysyi hyvänä koko vuoden. Likvidit kassavarat ja rahamarkkinasijoitukset olivat vuoden lopussa 503,7 milj. euroa. Lisäksi yhtymällä oli 177,4 milj. euroa käyttämättömiä sitovia luottolimiittejä, joista 126,1 milj. euroa oli pitkäaikaisia.

SOK-yhtymän omavaraisuus pysyi edelleen hyvänä ja SOK käytti toukokuussa oikeutensa maksaa ennenaikaisesti takaisin vuonna 1996 liikkeeseen laskemansa 20,2 milj. eu-

ron määräisen pääomalainamuotoisen debentuurilainan. Lainan alkuperäinen eräpäivä oli 22.5.2006.

Yhtymän velkaantuneisuus aleni edelleen tilikauden aikana, jota kuvastaa gearing-tunnusluvun arvon parantuminen 10:sta -2:een. Tilikauden lopussa korolliset nettovelat olivat 8,9 milj. euroa positiiviset, jossa oli parannusta edellisvuoteen 52,5 milj. euroa.

SOK-yhtymän nettorahoituskulut ilman pysyvien vastaavien sijoitusten arvonalentumisia olivat 2,4 milj. euroa positiiviset, jossa oli parannusta edellisvuodesta 3,1 milj. euroa.

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 4 557 henkilöä. SOK-yhtymän henkilömäärä oli vuoden 2003 lopussa 4 949 henkilöä, josta SOK:n henkilöstöä oli 538 (10,9 %) ja tytäryhtiöiden 4 411 (89,1 %) henkilöä. Henkilömäärä lisääntyi edellisvuotisesta 304 henkilöllä (6,5 %). Henkilöstöstä työskenteli vuoden lopussa ulkomailla yhteensä 914 henkilöä.

Henkilökunnan määrää lisäsivät Agribalt Oy:n, Hämeen Leijona Auto Oy:n, Sokos Hotel Virun sekä Rekla Oy:n siirtyminen SOK-yhtymän omistukseen vuoden 2003 aikana.

Toisaalta henkilömäärää vähensi Sokotel Oy:n luopuminen hotelli Hesperian toiminnasta vuokrasopimuksen päätyttyä.

Tietoja SOK:n johdosta ja tilintarkastajista

SOK:n hallituksen puheenjohtajana on toiminut pääjohtaja Kari Neilimo. Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat vuonna 2003 toimineet hallintojohtaja Jukka Salminen, toimitusjohtaja Arto Hiltunen, toimitusjohtaja Kalle Lähdesmäki, SOK:n kenttäryhmän johtaja Reijo Lähteenmäki (eläkkeelle 31.7.2003), toimitusjohtaja Esko Hakala (1.8.2003 alkaen), toimitusjohtaja Kuisma Niemelä, toimitusjohtaja Eero Saukkonen ja toimitusjohtaja Jouko Vehmas. Uutena kenttäryhmän johtajana Reijo Lähteenmäen jäätyä eläkkeelle aloitti 1.8.2003 aiemmin Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan toimitusjohtajana toiminut Kalle Lähdesmäki, joka jatkoi hallituksen jäsenenä.

Tilintarkastajina ovat vuonna 2003 toimineet KHT Tomi Englund, KHT Juhani Heiskanen ja KHT Tapani Rotola-Pukkila.

SOK:n hallintoneuvosto on nimittänyt SOK:n hallitukseen 1.1.2004 alkavaksi vuoden toimikaudeksi: pääjohtaja Kari Neilimo puheenjohtaja, hallintojohtaja Jukka Salminen, toimitusjohtaja Esko Hakala, toimitusjohtaja Arto Hiltunen, kenttäryhmän johtaja Kalle Lähdesmäki, toimitusjohtaja Kuisma Niemelä, toimitusjohtaja Veli-Matti Puutio ja toimitusjohtaja Eero Saukkonen.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän strategisessa johtamisessa on ollut SOK:n johtajisto, johon ovat vuoden 2003 aikana kuuluneet hallintojohtaja Jukka Salminen, kenttäryhmän johtaja Reijo Lähteenmäki (eläkkeelle 31.7.2003), kenttäryhmän johtaja Kalle Lähdesmäki (1.8.2003 alkaen), kehitystoimintojen johtaja Taavi Heikkilä, toimitusjohtaja Ensio Hytönen, erikoisliikeryhmän johtaja Reijo Kaltea, autokaupparyhmän johtaja Risto Mäkeläinen (eläkkeelle 1.2.2003), toimitusjohtaja Matti Pulkki, market-ketjun johtaja Antti Sippola, ABC-ketjun johtaja Heikki Strandén, henkilöstötoimintojen johtaja Aino Toikka ja viestintäjohtaja Suso Kolesnik (1.6.2003 alkaen).

Alkaneen vuoden näkymät

Kansantalouden näkymät vuodelle 2004 ovat myönteisemmät kuin ne ovat olleet kahdelle tätä edeltäneelle vuodelle. Maailmantalouden lähiajan näkymät ovat uusien ennusteiden mukaan valoisat. Pidemmän aikavälin näkymiä leimaa edelleen merkittävä epävarmuus. Yhdysvaltain talouden nopea velkaantuminen jatkuu, ja useissa maissa tarve tervehdyttää julkistalouksia on lähivuosina suuri. Maamme bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan hieman vajaat kolme prosenttia. Yksityisen kulutuksen kasvuksi on ennustettu 2,6 prosenttia.

Kotitalouksien luottamus oman talouden kehitykseen on eurooppalaisittain edelleen hyvin vahva. Kotitalouksien ostovoiman arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna jopa neljä prosenttia. Säästämisaste säilyy hyvin alhaisella tasolla. Kaupan Keskusliitto ennakoi vähittäiskaupan kasvuksi kuluvana vuonna 1,5 prosenttia ilman autokauppaa. Kasvuennustetta pitää alhaalla päivittäistavarakaupan ennuste nollakasvusta. Ennusteeseen vaikuttavat sekä hintojen aleneminen että EU-laajenemisen ennakoitu vaikutus. Autokaupassa odotetaan 3-5 prosentin kasvua. Erikoistavarakaupassa kasvuennusteet ovat prosenttiyksikön pienemmät kuin autokaupassa.

Verotuksen muuttuminen vaikuttaa vuoden alkupuolella voimakkaasti inflaatioon. Alkoholiverotuksen keventämisen myötä kuluttajahintaindeksin vuosimuutos voi useina kuukausina olla lähellä nollaa. Kun verotuksen ja muiden väliaikaisten tekijöiden vaikutus vaimenee, inflaation odotetaan nopeutuvan vuositasolla yhteen prosenttiin.

SOK-yhtymän operatiivisen tuloksen arvioidaan jäävän vuoden 2003 tulosta pienemmäksi. Liiketoimintayhtiöiden tuloksen odotetaan pysyvän lähes edellisen vuoden tasolla. Sokos-liiketoiminnan odotetaan kehittyvän positiivisesti toimintaprosessien tehostumisen myötä. Autokaupan tuloksen arvioidaan jäävän viimevuotisista lukemista johtuen strategisista lisäpanostuksista. Hotelli- ja ravintolatoiminnan tuloksen odotetaan pysyvän vuoden 2003 tasolla. Maatalouskaupan tuloksen arvioidaan kasvavan hieman viime vuodesta. Baltian liiketoimintojen tuloksen odotetaan säilyvän ennallaan. Polttoaineiden hankintayhtiön arvioidaan tuottavan kilpailuetua polttonesteiden vähittäiskaupalle ja saavuttavan jo ensimmäisenä varsinaisena toimintavuotenaan positiivisen tuloksen. SOK:n tuki- ja palvelutoimintojen tulostason arvioidaan heikkenevän vuodesta 2003 johtuen S-ryhmän toimintamallin ja prosessien kehittämiseksi tehtävistä järjestelmä- ja kilpailustrategisista panostuksista.

Helsingissä
11. päivänä helmikuuta 2004

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN KESKUSKUNTA

Hallitus

KONSERNITULOSLASKELMA, Milj. €

	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002	Muutos
Liikevaihto	**3 111,5**	**2 997,8**	**113,8**
Liiketoiminnan muut tuotot	11,0	9,5	1,5
Materiaalit ja palvelut	2 708,4	2 614,7	93,8
Henkilöstökulut	149,0	142,8	6,2
Poistot ja arvonalentumiset	34,2	34,6	-0,4
Liiketoiminnan muut kulut	186,6	171,8	14,8
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)	2,1	11,7	-9,6
Liikeylijäämä	**46,4**	**55,0**	**-8,7**
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)	-0,0	-0,1	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	2,4	-0,6	3,1
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	3,0	0,9	2,1
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	**51,8**	**55,2**	**-3,4**
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä ennen veroja	**51,8**	**55,2**	**-3,4**
Välittömät verot (+/-)	-16,7	-10,7	-5,9
Vähemmistön osuus (+/-)	0,2	-0,3	0,5
Tilikauden ylijäämä	**35,3**	**44,2**	**-8,8**

KONSERNITASE

VASTAAVAA Milj. €	**31.12.2003**	**%**	**31.12.2002**	**%**
Aineettomat hyödykkeet	60,9	4,2	48,0	3,5
Aineelliset hyödykkeet	302,9	20,9	327,8	23,9
Sijoitukset	109,1	7,5	120,6	8,8
Vaihto-omaisuus	134,8	9,3	133,2	9,7
Saamiset *)	337,3	23,3	321,6	23,4
Rahoitusarvopaperit	478,1	33,0	402,7	29,3
Rahat ja pankkisaamiset	25,7	1,8	18,2	1,3
Taseen loppusumma	**1 448,7**	**100,0**	**1 372,1**	**100,0**

VASTATTAVAA Milj. €	**31.12.2003**		**31.12.2002**	
Osuuspääoma	83,4	5,8	78,4	5,7
Muu oma pääoma	361,2	24,9	358,2	26,1
Pääomalaina			20,2	1,5
Vähemmistöosuus	17,0	1,2	16,8	1,2
Pakolliset varaukset	9,2	0,6	11,8	0,9
Pitkäaikainen vieras pääoma **)	42,4	2,9	49,7	3,6
Lyhytaikainen vieras pääoma	935,5	64,6	837,1	61,0
Taseen loppusumma	**1 448,7**	**100,0**	**1 372,1**	**100,0**

*) sisältää laskennallisen verosaamisen
**) sisältää laskennallisen verovelan

VASTUUSITOUMUKSET, Milj. €

	31.12.2003	31.12.2002	Muutos
Annetut pantit ja vastuusitoumukset			
Omasta velasta			
Pantit	4,9	11,0	-6,1
Kiinnitykset	45,7	45,6	0,1
Takaukset	16,7	20,5	-3,8
Osakkuusyritysten velasta			
Takaukset	5,2	4,8	0,4
Osuuskauppakonsernien velasta			
Takaukset	6,3	8,7	-2,4
Muiden velasta			
Takaukset	0,2	0,2	0,0
Muut omat vastuut:			
Leasingvastuut	16,7	17,7	-1,0
Osamaksukannan takaisinostovastuut	97,4	77,0	20,4
Muut takaisinostovastuut	71,2	70,1	1,1
Muut annetut pantit	0,4	0,6	-0,2
Muut annetut takaukset	55,2	41,8	13,4
Muut annetut kiinnitykset	13,5	13,5	0,0

Vuokravastuut:
S-ryhmän käytössä olevat vuokratut liikepaikat on turvattu pääsääntöisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla, joista SOK-yhtymällä on vuokravastuita.

Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, Milj. €

	Kohde-etuuden arvo 31.12.2003	Käypä arvo 31.12.2003	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.2003	Avoimien käyvät arvot 31.12.2003	Kohde-etuuden arvo 31.12.2002	Käypä arvo 31.12.2002
Korkojohdannaiset						
Termiinisopimukset	80,8	-0,0	20,8	-0,0	188,8	-0,9
Optiosopimukset						
Ostetut	42,0	0,0	0,0	0,0	92,0	0,1
Asetetut	42,0	-0,0	0,0	0,0	92,0	-0,1
Koronvaihtosopimukset	221,3	-0,6	149,5	-0,6	186,4	-0,7
Valuuttajohdannaiset						
Termiinisopimukset	29,4	-0,3	24,4	-0,3	26,5	0,2
Optiosopimukset						
Ostetut	2,0	0,0	2,0	0,0		
Sähköjohdannaiset						
Termiinisopimukset	13,4	0,6	4,3	0,4	11,3	2,6

Kokonaisriskiasemaa tarkasteltaessa on johdannaisten lisäksi huomioitava suojattavien tase-erien positio.
Tilikauden lopussa avoimena olleita johdannaissopimuksia on käytetty pääasiassa konsernin valuutta-, korko- ja hintariskin hallintaan.
Avoimet koronvaihtosopimukset ovat 1-5 vuoden mittaisia.
Avoimet valuutta- ja sähkötermiinisopimukset erääntyvät seuraavan 2 vuoden kuluessa.
Muut avoimet johdannaissopimukset ovat alle vuoden mittaisia.

Johdannaisten käyvät arvot perustuvat markkina-arvoihin tai tulevien kassavirtojen nykyarvoihin.

Tilinpäätöstiedotteen tiedot ovat tilintarkastamattomia.